

Grindsted Kirke.

Søndag d. 23. december 2018 kl. 9.30.

Egil Hvid-Olsen.

Prædiken til 4. søndag i advent, Joh. 1,19-28, 1. tekstrække.

Salmer.

DDS 93 "Nu vil vi os forsamle".

DDS 298 "Helligånden trindt på jord".

DDS 90 "Op, glædes alle, glædes nu!".

- - -

DDS 98 "Det var ikke en nat som de andre".

Altergang: DDS 438 + 439,1.

 DDS 108 "Lovet være du, Jesus Krist!".

DDS 102 "Et lidet barn så lysteligt".

Tekstlæsninger.

Denne hellige lektie skriver profeten Esajas: Hvor herligt lyder budbringerens fodtrin hen over bjergene! Han forkynder fred, han bringer godt budskab og forkynder frelse.

Han siger til Zion: »Din Gud er konge.« Hør, dine vægtene løfter røsten, de jubler i kor, for med egne øjne ser de Herren vende hjem til Zion. Bryd ud i jublende kor, Jerusalems ruiner! For Herren trøster sit folk, han har løskøbt Jerusalem. Herren har blottet sin hellige arm for øjnene af alle folkene, hele den vide jord skal se vor Guds frelse. (*Esajas' Bog 52,7-10.*)

Epistlen skriver apostlen Paulus til filipperne: Glæd jer altid i Herren! Jeg siger atter: Glæd jer! Lad jeres mildhed blive kendt af alle mennesker. Herren er nær. Vær ikke bekymrede for noget, men bring i alle forhold jeres ønsker frem for Gud i bøn og påkaldelse med tak. Og Guds fred, som overgår al forstand, vil bevare jeres hjerter og tanker i Kristus Jesus. (*Filipperbrevet 4,4-7.*)

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Dette er Johannes' vidnesbyrd, da jøderne fra Jerusalem sendte præster og levitter ud til ham for at spørge ham: »Hvem er du?« Da bekendte han og benægtede ikke, han bekendte: »Jeg er ikke Kristus.« »Hvad er du da?« spurgte de ham, »er du Elias?« »Det er jeg ikke,« svarede han. »Er du Profeten?« »Nej,« svarede han. Så sagde de til ham: »Hvem er du da? Vi skal have svar med til dem, der har sendt os; hvad siger du om dig selv?« Han svarede: »Jeg er »en, der råber i ørkenen: Jævn Herrens vej!« som profeten Esajas har sagt.« De var udsendt af farisæerne, og de spurgte ham: »Hvorfor døber du så, når du hverken er Kristus eller Elias eller Profeten?« Johannes svarede dem: »Jeg døber med vand; midt iblandt jer står en, som I ikke kender, han, som kommer efter mig, og hans skorem er jeg ikke værdig til at løse.« Dette skete i Betania på den anden side af Jordan, hvor Johannes døbte. (*Johannesevangeliet 1,19-28.*)

Prædiken.

”Man kan sammenligne det at have set Gud med at sige, at man har set julemanden”. Sådan citerede Kristeligt Dagblad forrige lørdag den tidligere præst i Taarbæk, Thorkild Grosbøll, for at have sagt. Ved samme lejlighed beskrev Grosbøll sig som ”kristen ateist”, hvilket vist nok betyder, at han anser Det Nye Testamente for at have nogle brugbare retningslinjer, fordi – som han siger - ”kristendommen er den bedste historie, vi har”. Men i samme åndedrag slår han fast, ”at det er kontraproduktivt at tale om en Gud. Gud er ikke grundvilkåret for menneskets eksistens.”

Tilbage i 2003 blev Grosbøll kendt som præsten, der ikke troede på ”en skabende og opretholdende Gud”. Hvad der blev tilbage af Gud efter denne begrænsning, gjorde biskopper og universitetsteologer meget ud af at undersøge, men uden at få hjælp fra Grosbøll, der gjorde sig til talsmand for en meget ulden kristendomsforståelse. Selvom mange – særligt fra kirkens højrefløj – krævede Grosbøll fradømt kjole og krave, var mandens synspunkter for uklare til at drage en sådan konsekvens. Daværende biskop i Roskilde Stift, Jan Lindhardt, der havde fået overdraget sagen af Grosbølls egen biskop, endte med at lade den anklagede sognepræst fremsige trosbekendelsen, for hvis han gjorde det, måtte man gå ud fra, at han var ærlig nok til at stå inde for bekendelsens indhold. Om Grosbøll rent faktisk stod inde for bekendelsen på det tidspunkt, finder man nok aldrig ud af, men det lader i hvert fald til, at det ikke er tilfældet nu. I artiklen kalder Grosbøll den dag, han blev ordineret, for den sorteste dag i sit liv, og udtrykker sin skuffelse over, at han ikke formåede at reformere Folkekirken. Der er ingen tvivl om, at han mener, at han er ude i et redeligt ærinde. ”Vores forestillinger om menneskets adel og værdighed har vi fra vores kulturtradition – fra Jesu forkyndelse”, forklarer han, men understreger samtidig, at Gud ikke har krav på nogen plads i den sammenhæng. Dertil minder han for meget om julemanden.

Grosbøll er i sin fulde ret til som pensioneret sognepræst at sige, som han gør; men det er besynderligt, hvis det han nu udtaler, er i overensstemmelse med de holdninger, han havde, mens han stadig var i embede. Der skal i hvert fald temmelig stor dygtighed til for at skrive Gud ud af Det Nye Testamente og kristendommen. Tilsyneladende mener Grosbøll, at han har tjent kirkens sag ved at gøre forsøget, men på baggrund af artiklen i Kristeligt Dagblad virker hans argumentation ikke særlig troværdig. Uden at redegøre for, hvor han får tallet fra, mener Grosbøll, at han taler på vegne af cirka en fjerdedel af Folkekirkens præster. Han er blot ”den frækkeste af dem alle sammen”, udtaler han kækt, og det har han sikkert ret i. Men spørgsmålet er, om det giver grund til at tage ham særlig alvorligt. Størstedelen af artiklen om Grosbøll består af et referat fra et møde i Ateistisk Selskab, der har gjort det til sit hovederinde at latterliggøre kristne danskere. Det er de i deres grundlovssikrede ret til, men særlig sobert er det ikke.

Jeg kom til at tænke på artiklen om Grosbøll, da jeg skulle forberede mig til i dag og i den forbindelse læste evangelieteksten. Den emmer af usikkerhed. Der er en udbredt forståelse for, at Johannes Døber forkynder et religiøst vendepunkt. Han har karisma og taler med retorisk styrke. I de andre evangelier skildres han som en domsprædikant, der vil have folk til at omvende sig, inden det er for sent. Derfor strømmer israelitter i hundredvis til ham med den klare intension at lægge livet om. Dåben skal være det synlige vendepunkt, der indleder deres nye og bedre liv. Men selvom Døberen opfordrer folk til omvendelse, peger han bort fra sig selv og hen mod den, der skal komme efter ham. Johannes er kun en forløber, en herold, der skal introducere det grænseoverskridende nye, og dette nye skaber usikkerhed og forvirring.

Det, der gør det nye grænseoverskridende, er dels det kristne budskab, dels at det formidles af Gud, idet Gud selv har ladet sig forene med det menneskelige i Jesus fra Nazareth. Det er her, filmen knækker for Thorkild Grosbøll, ligesom den gjorde det for mange af Johannes Døbers samtidige. At himmel og jord, Gud og menneske, forenes

er ganske simpelt for mærkeligt. For datidens religiøse elite var det for besynderligt, fordi Gud var for ophøjet til at lade sig besmudse af det menneskelige, der var inficeret af syndighed. For Grosbøll er det for mærkeligt, fordi han åbenbart slet ikke kan forholde sig til Gud som andet end overtro, for som allerede citeret ”kan man sammenligne det at have set Gud med at sige, at man har set julemanden”.

Døberen er udmærket klar over, at den, han henviser til, vil bryde vandene. Derfor svarer han ikke direkte på præsternes og levitternes spørgsmål om, hvem han er. I første omgang siger han, hvem han ikke er. Det ligger ham på sinde ikke at blive taget for at være Kristus, for – som han siger: ”hans skorem er jeg ikke værdig til at løse.” Så er det da i hvert fald sagt, at der er lysår mellem den myndighed, henholdsvis Johannes og Jesus taler med.

Johannes svarer beredvilligt, at han heller ikke er profeten Elias, som man ellers havde en forestilling om ville vende tilbage, fordi det i Det Gamle Testamente fortælles, at han ikke døde, men blev ført til himmels i en ildvogn med lige så flammende heste spændt for. Forestillingen om Elias’ tilbagekomst blev understøttet af profeten Malakias’ Bog, hvori der står: ”Se, jeg sender profeten Elias til jer, før Herrens dag kommer, den store og frygtelige.” Selvom Johannes Døberen ikke lægger fingre imellem i sin forkyndelse, afviser han dog, at han skulle være Elias. Ligeledes svarer han nej til, at han skulle være ”Profeten”, hvem det så end er. De fleste tipper på, at det er en henvisning til Messias eller Kristus, og at dem, der udspørger Døberen, altså gentager sig selv, hvilket blot understreger deres usikkerhed.

Da Døberen har slået fast, hvem han *ikke* er, beskriver han sig med et citat fra profeten ”Esajas’ Bog. ”Jeg er”, siger han, ”en, der råber i ørkenen: Jævn Herrens vej”. På den måde pointerer han, at han blot er en forløber for ham, der skal komme. Johannes afviser altså ikke, at han er noget ud over det sædvanlige. Men han fastholder, at ham, han peger hen mod, er langt mere usædvanlig.

Det er dette usædvanlige, der slås an i julen med dens fortælling om Jesu fødsel. Det bemærkelsesværdige er ikke, at et barn bliver født, men at dette barn forener det

menneskelige og det guddommelige. Dette under havde Gud gået stille med dørene med, indtil han var blevet en voksen mand. Det er som indledning til Jesu offentlige virke, at Johannes Døberen skaber opmærksomhed. Hans budskab har lige siden vakt forundring og modsigelse. At det også sker den dag i dag ses, når en tidligere sognepræst forsøger at operere Gud væk fra kristendommen, hvilket nok siger mere om den epoke, vi lever i, end om det kristne budskab. Vi er børn af en tid, hvor mange har svært ved at forholde sig til det, der ikke kan sanses og bevises. Men spørgsmålet er, om det er lettere at forholde sig til tilværelsen uden Gud. Er det ikke mindst lige så mærkeligt, hvis alt var opstået af ren tilfældighed? Det er ganske vist intet bevis på Guds eksistens, at universet er fuld af løste såvel som uløste gåder. At Gud findes bliver det aldrig muligt at føre bevis for. Men det er bestemt heller ikke beviseligt, at alt, hvad der er til, er opstået uden nogen som helst form for styring. Derfor er Guds eksistens ikke usandsynlig.

Men hvis Gud findes, kunne han så finde på at afgive størstedelen af sin magt for at lade sig føde som et menneske? Er det sandsynligt? Svaret afhænger af, hvad der fylder Guds sind. Hvis han blot er en ophøjet hersker, der har moret sig med at lade skaberværket blive til, og ind imellem programmerer hændelser til at finde sted for at forhindre historiens gang i at blive alt for ens - ja, så er det ikke sandsynligt, at han har haft det fjerneste ønske om at blive en af os.

Hvis Gud derimod favner sit skaberværk med den samme interesse og kærlighed, som forældre favner deres børn - ja, så er det faktisk ikke utænkeligt, at han vil gå hele den tunge vej med selv at blive menneske, leve og dø. Det var jo kun ved at gøre sådan, at Gud kunne sikre, at han også efter døden ville fastholde forbindelsen til os. Med sin død gjorde han det muligt at omforme døden, så den ikke længere var evig, men på hans befaling må slippe hans afdøde skabninger.

Dette vil Grosbøll sikkert betegne som en fantasi, der er løbet løbsk, men hvorfor egentlig? Hvorfor hænger det lige så dårligt sammen som måden, hvorpå en helgen over nogle århundreder ændrede karakter til julemanden? Hvis man giver plads til Gud

som en mulig del af tilværelsen, og tilmed har tillid til, at han vil sine skabninger det godt i al evighed, så er det faktisk ikke så naivt og forskruet, som Grosbøll og andre åh-så-moderne mennesker giver udtryk for.

Hvis vi fjerner Gud fra det kristne budskab, hælder vi barnet ud med badevandet og fjerner troens fundament. Dermed snyder vi os selv for troen på den kærlighed, Gud favner os med, og som første gang blev tydelig den julenat, hvor han lod sig føde som en af os.

Amen.